

Zeldzame Sallandse spieker

'Juist als wij de laatste huizen van het dorp voorbij zijn, zien wij op korten afstand links een klein Spijker, de Vlaminckhorst, een bezitting van de Zwolsche familie Rietberg. Dergelijke eenvoudige kleine buitenhuizen, vaak staande op het erf eener boerderij, hadden tal van Zwollenaren ongeveer honderd jaren geleden in de omstreken van Heino en Dalfsen, maar zij waren in den regel niet voor langdurig gebruik gebouwd en gaandeweg zijn zij nagenoeg alle verdwenen en zijn zelfs hun namen in vergetelheid geraakt.' (Provinciale Overijsselsche en Zwolsche Courant, 15 juni 1912)

De Vlaminckhorst is een zeldzaam voorbeeld van een Sallandse spijker of spieker. Waar de plattelandsadel op voorname landhuizen woonde, hielden welgestelde burgers uit steden als Zwolle en Deventer er bescheidener onderkomens in het buitengebied op na. Hier konden de eigenaren even ontsnappen aan de hectiek van de stad en genieten van de frisse buitenlucht. Vaak waren deze buitenhuizen gebouwd bij boerderijen die al langer in hun bezit waren. Het contrast tussen boerderij en burgermanwoning wordt bij de Vlaminckhorst geaccentueerd door de chique Engelse tuin enerzijds en het sobere boerenerf met oude veeschuur en karnhuis anderzijds.

Vanouds was de Vlaminckhorst een pachtboerderij, met huurders als familie Vlaminckhorst, Jalink, Kortstee en Levelink. In 1727 kocht lakenkoopman Lambert Hendrik van Tongeren uit Kampen het goed van weduwe Lamers. Sindsdien in het bijna drie eeuwen in handen van zijn erfgenamen gebleven. In 1816 kwam de Vlaminckhorst in het bezit van de Zwolse notaris en dichter Lubbertus Rietberg (1873-1826). Zijn erfgenaam Lambertus Johannes Rietberg (1870-1924) bracht het een eeuw later tot waarnemend gouverneur van Suriname. De familie woonde in een statig huis aan de huidige burgemeester Van Roijensingel met uitzicht op de Sassenpoort.

Per rijtuig begaf de familie Rietberg zich af en toe naar de Vlaminckhorst. Vanaf 1881 gebeurde dat per trein via de nieuwe spoorlijn naar Almelo. De pachter haalde de familie op van het station in Heino. Aanvankelijk was de Vlaminckhorst op de plek van het huidige spieker uitgebouwd met een zogenaamde herenkamer, waar de eigenaren tijdens hun verblijf konden verpozen. In 1858 is samen met de verbouwing van de boerderij het huidige spieker met schilddak gebouwd. Rond 1880 en in 1912 volgden uitbreidingen aan de oostelijke zijde van het spieker.

De Vlaminckhorst fungeerde in feite als vakantiehuis voor de familie Rietberg. Soms werd het tijdelijk verhuurd. De pachter moest het huis 'schoonhouden en behoorlijk luchten, en voor alles wat zich op de plaats bevindt goed zorgen en oppassen'. Na vertrek van de laatste pachters in 1985 trad een periode van verval in. Henk van der Wal en Nellie Verhoef kochten de Vlaminckhorst in 2015. Dankzij een grondige restauratie is één van de laatste Sallandse spiekers van de ondergang gered.